



Libisemine ja komistamine – naljakas või mitte?

Kristel Plangi, teabeosakonna juhataja

Ilmselt on paljud naernud enda või kellegi teise üle, kes ootamatult komistab või libiseb ning selle tulemusena nina põrandal ja kukal taevasa poole maandub. On see aga tõesti naljakas?

Kukkuda, komistada või libiseda võib meist igaüks, sõltumata vanusest, ametist ja tervislikust seisundist. Keegi ei saa olla kindel, et temaga taolist õnnetust ei juhtu. Siinkohal tasuks mõelda, kas kaastöötaja kukkumisele tuleks vaadata kui naljale või hoopis mõelda sellele, kuidas oleks saanud juhtunut ennetada?

Mingi osa kukkumistest lõpeb õnnelikult – kukkuja vaatab korraks ringi; kui on pealtnägijaid, siis punastab; lausub, et kõik on korras, ning naerab koos pealtvaatajatega õnneliku õnnetuse üle. Kehvemal juhul lõpeb esialgu süütuna näiv libisemine või komistamine tervisekahjustuse või veelgi halvemal korral surmaga. Siis on asi naljast juba väga kaugel.

2013. aastal suri Eestis erinevate kukkumiste tagajärjel 110 inimest. See arv on lubamatult suur, arvestades meie niigi väikest rahvaarvu. Statistika näitab, et ligi 20% tööõnnetustest on seotud kukkumisega. Kahjuks lõpeb igal aastal mõni neist ka surmaga.

35% töötajatest, kelle kukkumine tõi kaasa töövõimetuse, pidid töölt eemal viibima 1–3 kuud.



Libisemisel või komistamisel võivad olla tõsised tagajärjed.

Foto: SXC/Daniel Fahre

Tihti peale arvatakse, et kukkumise jaoks on tingimata vaja kõrgust, kuid mitte alati – kukkumisega seotud 20% tööõnnetustest juhtus ligikaudu 17% samal tasapinnal ning kõigest 3% kõrgelt kukkudes.

Kõige enam libisetakse sisetöödel märja põranda ning välitöödel libeduse tõttu

Piltlikult öeldes väheneb inimese ja põranda vaheline haardetegur ootamatult, jalad hakkavad liikuma kiiremini kui ülakeha sellele järele jõuab ning inimene kukub tahapoole. Taolist libisemist võiks võrrelda multifilmides näidatavate banaanikoortel libisemistega.

Libisemisest lähemalt

Tihti peale võib töökohtade põrand olla märg:

- tööprotsessi tõttu (nt autopesulas pesuvesi);
- puhastusteenindaja hooletu töö tõttu (koristaja jättis pärast koristamist

- põranda liiga niiskeks);
- liikumisteedele on maha valgunud töövahenditest lekkinud vedelik (nt fritüürist õli);
 - keegi on midagi kogemata maha ajanud (nt lasteaialaps lükkas morsi ümber).

Libisemist ei põhjusta ainult vedelikud, vaid ka tahked osakesed, mis tulenevad enamasti tööprotsessist (nt saepuru puidutööstuses, kartulikoos köögis jne). Eesti kliimat arvesse võttes peab välitööde puhul arvestama ka erinevate looduslike teguritega (vihm, lumi, jää, muda, märg hein, puulehed jms), mis kõik võivad jalgealuse ootamatult libedaks muuta.

Töökesskkondades leidub palju ohutegureid, mis põhjustavad libisemist, kuid tihtipeale ei pöörata neile tähelepanu enne, kui midagi on juhtunud.

Näide. Töötaja läks ujulas basseini kõrval asuvasse ruumi töövahendite järele. Linoleumkattega põrand oli märg, mistõttu töötaja libises ja kukkus. Tagajärjeks oli kodarluu murd ja 39-päevane töövõimetus. Tööandja oli küll renoveerinud basseini ja selle ümbruse, kuid jätnud kõrvalruumid tähelepanuta. Seega kõikjal, kus töötajad liiguvad, ei tohi olla märg ega libe. Kui seda ei saa täielikult vältida, tuleb kasutusele võtta meetmed riskide vähendamiseks.

Mõned nõuanded

Libeduse korral tuleks üle vaadata:

- põrandakatte materjal või välitingimustes libedusetõrje;
- kasutada liikumiseks sobivaid jalanõusid;
- panna välja hoiatussildid;
- viivitamatult koristada põrandale valgunud vedelikud;
- teha koristustöid siis, kui liiklemist ei toimu jne.

Alati leidub meetodeid ja vahendeid, kuidas libisemist vältida või vähendada.

Komistamine on ohtlik

Komistamist põhjustavad peamiselt erinevad takistused liikumisteedel. Taaskord piltlikult kirjeldades takerdub jalg liikumise käigus millegi taha, ülakeha püüab inertsist edasi liikuda ning seetõttu jõuab raskuskese jalgadest ettepoole, mille tagajärjel inimene kukub.

Komistamine võib toimuda näiteks, kui jalg jääb vaiba ääre taha kinni, põrandapind on ebatasane (nt sinna on kulunud augud) või tasapinnad on erinevad (nt läheb põrand ootamatult üle teisele tasapinnale). Kui me just kogu aeg nina maas ei kõnni, võivad sellised tingimused ühel hetkel saatuslikuks saada.

Töökohtade korrashoiu ja valgustuse olulisus

Kui töötaja jätab näiteks pikendusjuhtme keset põrandat vedelema, siis enamik kolleegidest võibolla tõesti märkab seda ja astub üle, kuid alati võib leiduda see üks, kes pikendusjuhtme tõttu komistab. Viletsa valgustuse korral on ohud halvasti märgatavad ning paigaldatud hoiatused ei pruugi olla märgatavad.

Näide. Töötaja kõndis oma töötegemise koha suunas, kuid teel sinna komistas põranda ebatasasuse tõttu. Tagajärjeks oli luumurd ning töövõimetus 44 päeva. Tööandja oli küll põranda ebatasasuse märgistanud, kuid märgistus oli kulunud ja halvasti valgustatud, mistõttu töötaja seda ei märganud ning komistas.

Töökoht tuleb alati korras hoida. Seal, kus peaks saama vabalt liikuda, ei tohi olla takistavaid tegureid, kõik ohud peavad olema märgistatud ning oluline ei ole niivõrd märgistuse kujundus, vaid asjaolu, et see oleks selgelt nähtav ja arusaadav.

Pane tähele ja analüüsi

Tööõnnetuste ennetamiseks on oluline koguda teavet mitte ainult toimunud tööõnnetustest, vaid ka juhtumistest, kus tervisekahjustust ei saadud soodsate asjaolude kokkusattumiste tõttu. Näiteks koperdate juba mitmendat korda lävepaku taha, kuid siiani olete suutnud veel tasakaalu säilitada. Kas ka järgmisel korral nii õnnelikult läheb või lõpetate luumurruga haiglas, ei julge keegi lubada.

Tööõnnetuste tegelike põhjuste välja toomine ja nendega tegelemine aitab taolisi õnnetusi tulevikus vältida. Kui ettevõttes jäädakse seisukohale, et süüdi pole uksepakk, vaid hoopis töötaja, kes ei suuda tasakaalu säilitada, siis võivadki analoogsed õnnetused korduda.

Märka ja enneta!

Libisemine ja komistamine ei tundu esmapilgul tõsiste teemadena ja pigem ajavad naerma, kuid kui tagajärgi vaadata, on nendel hoopis teine tähendus. Nende vältimiseks on hulgaliselt lihtsaid ja efektiivseid meetodeid ning vahendeid, kuid alustama peab märkamisest.

Seega järgmine kord, kui kukud ise või teeb seda sinu kolleeg, siis mõtle, kas see on ikka naljakas või sellele oleks võinud järgneda ka midagi tõsisemat.